

El Vilar

Sant Bartomeu del Grau

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: El Vilar - 08519 Sant Bartomeu del Grau
Emplaçament: camí del Vilar

Coordenades:

Latitud: 41.98466
Longitud: 2.17922
UTM Est (X): 432008
UTM Nord (Y): 4648399

Classificació

Número de fitxa: 08199-5
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle: XVIII
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: S'han fet reparacions puntuals a mesura que eren necessàries. L'estat general de l'edifici és bo, però no es pot descuidar massa.
Protecció: Inexistent
Número inventari: si - IPA, 41
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 001A00007
Autoria de la fitxa: Josep Pujades i Cavalleria
Data de registre de la fitxa: dv., 07/12/2001 - 01:00

Descripció

Edifici de planta baixa + 1 planta + 1 planta sota teulada. Coberta a dues vessants (est-oest); cap de biga de fusta a la barbacana del costat de migdia amb un rostre humà. Murs de pedra lligada amb fang. Portes i finestres amb la motllura bisellada. L'edifici s'ha anat ampliant i modificant fins a l'actualitat. Façana sud (principal). És simètrica, bé que presenta diverses reformes. La porta és adovellada, amb arc de mig punt; es va escapar quan es va construir el balcó de la planta noble; hi ha una pedra del brancal de la porta, al costat dret, que té la inscripció "[1]641", totalment fora de context. A la llinda del balcó de la primera planta, construït a partir d'una finestra original, hi ha la inscripció "1801". En una de les finestres de la planta situada sota coberta, la del costat est, hi ha pedres de brancal que han estat reaprofitades d'un altre element; s'hi pot llegir la inscripció "josep vilar". Davant la façana de migdia, tancant la lliça pel costat oest, hi ha l'antiga casa dels masovers. Façana est. Porxo a la primera planta, amb tres arcades construïdes amb maó massís. A la planta baixa hi ha una porta al costat de migdia amb una inscripció a la llinda "LR / 1911". LR corresponen a les inicials de Lluís Roca. Aquest porxo és aguantat per pilars de maó massís tancats amb murs de pedres irregulars. La sala noble de la casa, situada a la primera planta serveix de distribució a les diferents habitacions, com era tradicional en aquest tipus de construcció senyorial; té un arc rebaixat a l'entrada de la sala. Conserva un pica monolítica i, darrera el balcó principal de la casa, encara hi ha la campaneta que, des de l'exterior, tocaven els pobres que s'apropaven a demanar almoïna (acostumaven a ser sempre els mateixos i, a la casa, ja se'ls coneixia pel seu nom o renom). A cada costat de la sala hi ha una fornícula; tenen l'interior policromat, marc de fusta i porta de vidre (no tots els elements són originals). Té una lliça, a migdia de la façana principal, amb diverses construccions annexes; el portal, amb barbacana, va ser enderrocat fa uns anys per permetre l'accés dels camions cisterna a l'interior de la lliça. Té un accés pel costat est a través d'una porta de maó massís (època contemporània). En una d'aquestes edificacions de la lliça, a més d'haver-hi les quadres, quan calia s'hi feia l'acollida dels pobres. Al costat est de la casa, ocupant part de l'eixida, hi ha la que havia sigut la casa dels masovers fins al 1947 (quan va morir l'última mestressa dels Vilar).

Observacions:

Mapa: Osona-24. Mapa Comarcal de Catalunya, 1:50.000. Institut Cartogràfic de Catalunya. Format CD, versió 1.0; informació actualitzada a setembre de 1998. Barcelona, 1998. El mapa reproduït a la fitxa forma una quadrícula de 5 x 3,280 km; l'escala aproximada és d'1:50.000

Història

Es conserva documentació escrita des del segle XI (Arxiu de Vilar, fitxa núm. 146). L'edifici actual, però, és una construcció del segle XVIII; no s'observen restes d'un edifici més antic. La darrera mestressa de la família Vilar va morir el 1947; el mas va passar a ser propietat dels frares filipons de Vic i, posteriorment, passà a l'actual propietària, Matilde Saló, de Manresa. "El Vilar és probablement una de les cases amb més història de Sant Bartomeu, ja que conserva documentació del segle XII, i un dels masos que ha tingut més domini sobre el poble; la majoria de cases que formen el nucli de Sant Bartomeu o eren del Vilar o es construïren dins la seva propietat. No és rar que encara en el primer terç del segle XX moltes famílies del poble paguessin censals als hereus del mas. El poder d'aquesta casa es veu reflectit en aquesta dita popular: "Al Vilar, un tros de pa; a la caseta, la llesqueta; i al Bosquet, el ronyonet." "Etimològicament el nom Vilar prové de la forma llatina VILLARE, que significava 'petit agrupament de cases'. Si tenim en compte que el Vilar es troba molt a prop de l'església vella de Sant Bartomeu, podríem pensar que en època tardo-romana hi hagués en el lloc un petit hàbitat humà" (BENITO; ARMENTERAS, 2001).

Bibliografia

Emili Benito, Roser Armenteras (2001): El Vilar, <http://www.sbg.llucanes.net>

